

हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे महाराष्ट्र समृद्धी महामार्गाच्या बांधकामासाठी वापरण्यात आलेल्या गौण खनिजाबाबत क्षेत्रीय महसूल यंत्रणेमार्फत निर्गमित केलेले सर्व दंडनीय कारवाईचे आदेश व क्षेत्रीय महसूल यंत्रणेसमोर दंडनीय कारवाईबाबत सध्या सुरु असलेली सर्व प्रकरणे रद्द करणेबाबत..

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक:- गौखनि-१०/१२२/प्र.क्र.३७५/ख-२
मुख्य इमारत, पहिला मजला,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : ०३ जानेवारी, २०२३

- वाचा :** १) महसूल व वन विभाग, अधिसूचना क्र.गौखनि-१०/ ०९१५/
प्र.क्र.४७२/ख दि.१४.११.२०१५.
२) महसूल व वन विभाग, शासन परिपत्रक क्र. गौखनि- १०/०८१२/
प्र.क्र.६१३/ ख, दि. २७.०५.२०१९.

प्रस्तावना :

“हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे महाराष्ट्र समृद्धी महामार्ग” हा राज्य शासनाचा महत्वाकांक्षी प्रकल्प आहे. सदर प्रकल्पाच्या उभारणीसाठी महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ मर्यादित ही “अंमलबजावणी यंत्रणा” आहे. राज्य शासनाच्या महसूल व वन विभागाने दिनांक १४.११.२०१८ अन्वये महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ च्या नियम ४६ मधील उप-नियम (एक) च्या चौथ्या परंतुकान्वये नागपूर-मुंबई शिघ्रसंचार द्रुतगती मार्ग प्रकल्पास महत्वाचा सार्वजनिक प्रकल्प (Vital Public Project) म्हणून अधिसूचित केले आहे व सदर प्रकल्पास आवश्यक असलेल्या गौण खनिजांच्या उत्खननावर सदर नियमान्वये आकारणी पात्र असलेले स्वामित्वधन बसविण्यास सूट दिली आहे. त्या अनुषंगाने महसूल व वन विभागाने दिनांक २७.०५.२०१९ रोजीच्या शासन परिपत्रकाद्वारे नागपूर-मुंबई शिघ्रसंचार द्रुतगती मार्गासाठी (महाराष्ट्र समृद्धी महामार्ग) गौण खनिज उत्खननाबाबत परवानगी देण्याची कार्यपद्धती विहित केली आहे.

परंतु सदर कार्यपद्धतीचे संबंधीत कंत्राटदारांनी पालन न करता समृद्धी महामार्गाच्या कामासाठी लागणारे गौण खनिजाचे उत्खनन केल्याने क्षेत्रीय महसूल अधिकाऱ्यांकडून संबंधीत कंत्राटदारा विरुद्ध महाराष्ट्र महसूल जमीन संहिता १९६६ कलम ४८ (७) व ४८ (८) अन्वये दंडात्मक कार्यवाही करण्यात आली आहे. काही प्रकरणी दंडनीय

कारवाईपोटी केलेल्या आदेशांच्या विरुद्ध संबंधित कंत्राटदारांनी वेगवेगळ्या प्राधिकरणांपुढे केलेल्या अपिलांच्या सुनावणी अद्यापही सुरु आहेत तर काही प्रकरणी महसूल यंत्रणेने दंडनीय आदेशांप्रमाणे वसुलीची कार्यवाही सुरु केली आहे. तसेच दंडनीय कारवाईपोटी केलेले आदेश वेगवेगळ्या मा. न्यायालयामध्ये अव्हानित केले आहेत.

हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे महाराष्ट्र समृद्धी महामार्गाचे राज्याच्या दृष्टीने महत्त्व विचारात घेता सदर महामार्गाच्या बांधकामासाठी अनाधिकृत उत्खनन करून वापरण्यात आलेल्या गौण खनिजाच्या अनुषंगाने क्षेत्रीय महसूल यंत्रणेमार्फत निर्गमित केलेले सर्व दंडनीय कारवाईचे आदेश व क्षेत्रीय महसूल यंत्रणेसमोर दंडनीय कारवाईबाबत सुरु असलेली सर्व प्रकरणे रद्द करणेबाबत सार्वजनिक बांधकाम विभागाने “हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे महाराष्ट्र समृद्धी महामार्गाच्या बांधकामासाठी वापरण्यात आलेल्या गौण खनिजाबाबत क्षेत्रीय महसूल यंत्रणेमार्फत निर्गमित केलेले सर्व दंडनीय कारवाईचे आदेश व क्षेत्रीय महसूल यंत्रणेसमोर दंडनीय कारवाईबाबत सध्या सुरु असलेली सर्व प्रकरणे रद्द करण्यास मान्यता” याबाबत मंत्रीमंडळापुढे सादर केलेल्या प्रस्तावास मंत्रीमंडळाच्या दिनांक १७.११.२०२२ च्या बैठकीमध्ये मान्यता देण्यात आलेली आहे. त्यानुषंगाने हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे महाराष्ट्र समृद्धी महामार्गाच्या बांधकामासाठी वापरण्यात आलेल्या गौण खनिजाबाबत क्षेत्रीय महसूल यंत्रणेमार्फत निर्गमित केलेले सर्व दंडनीय कारवाईचे आदेश व क्षेत्रीय महसूल यंत्रणेसमोर दंडनीय कारवाईबाबत सध्या सुरु असलेली सर्व प्रकरणे रद्द करणेबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्य मंत्रीमंडळाच्या दिनांक १७.११.२०२२ रोजीच्या बैठकीमध्ये दिलेल्या मान्यतेनुसार खालीलप्रमाणे शासन निर्णय घेण्यात येत आहे :-

“हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे महाराष्ट्र समृद्धी महामार्गाच्या बांधकामासाठी वापरण्यात आलेल्या गौण खनिजाबाबत क्षेत्रीय महसूल यंत्रणेमार्फत निर्गमित केलेले सर्व दंडनीय कार्यवाहीचे आदेश व क्षेत्रीय महसूल यंत्रणेसमोर दंडनीय कारवाईबाबत सध्या सुरु असलेली प्रकरणे रद्द करण्यात यावीत”.

०२. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २११/२०२२, दिनांक १९.०९.२०२२ नुसार, महसूल व वन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ४/ख-२/२०२२ दिनांक २६.०९.२०२२, व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २४६/२०२२ व्यय-११, दिनांक ०३.१०.२०२२ नुसार प्राप्त सहमतीच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे.

०३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०१०३१७५७४४५०१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(स. गो. मोहिते)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत -

- १) मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा.उप मुख्यमंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा.मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून), मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा.मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) व नगर विकास, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा. मंत्री, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा / विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
- ८) सर्व विधानसभा सदस्य / विधानपरिषद सदस्य.
- ९) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
- १०) अपर मुख्य सचिव (वित्त विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- ११) अपर मुख्य सचिव (नियोजन विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १२) अपर मुख्य सचिव (सा.बां.), मंत्रालय, मुंबई
- १३) अपर मुख्य सचिव (महसूल व वन विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १४) प्रधान सचिव (विधि व न्याय विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १५) प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १६) सचिव (रस्ते), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १७) सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १८) उपाध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, म.रा.र.वि. महामंडळ, वांद्रे, मुंबई-५०
- १९) सर्व मंत्रालयीन विभाग
- २०) निवड नस्ती (रस्ते-८), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.